

SYLABUS

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM: **UČITELSTVÍ VŠEOBECNĚ VZDĚLÁVACÍCH PŘEDMĚTŮ** **PRO SŠ A 2. STUPEŇ ZŠ**

Psychologie vývojová a osobnosti

KÓD PŘEDMĚTU

[OP2S32004](#)

Garant:	PhDr. Jana Kohnová, Ph.D.
Vyučující:	prof. PhDr. Zdeněk Helus, DrSc.
Fakulta:	Pedagogická fakulta
Pracoviště:	Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství
Akademický rok:	2015/2016
Semestr:	Zimní
Rozsah výuky:	16 hodin přímé výuky / 10 hodin samostudia
Způsob výuky:	Kombinované studium
Způsob zakončení:	Zkouška

Cíl předmětu: Orientace učitelů a vychovatelů /a/ **v pojetí osobnosti**, s důrazem na realizaci osobnostního přístupu k žákům (dětem dospívajícím); /b/ **v pojetí vývoje osobnosti**, s důrazem na změny, kterými jedinec prochází ve zlomových událostech svého života a na využívání rozvojových potencialit.

Obsah kurzu:

A1: Pohled na osobnost v současné psychologii, význam pro pedagogiku, pro praxi vyučování a učení, vzdělávání a výchovy. Proč máme přistupovat k žákům / studentům, dětem /dospívajícím jako k osobnostem? Proč máme vůči nim realizovat osobnostní přístup? Osobnostní přístup klade důraz na jedince jako subjekt, jako individualitu, jako organický celek vlastností. Učitele / vychovatele zajímá především osobnost situovaná ve výchovně vzdělávacím prostoru / procesu, v interakci učitel-žák-školní třída, v podmínkách školního úkolování apod.

A2: Pohled na jedince jakožto osobnost lze precizovat uplatňováním deseti zřetelů. Konkrétně, zřetelů

- ke čtveřici základních vlastností (schopnostem, temperamentu, charakteru, odolnosti);
- k zaměřenosti (osobností je člověk o něco usilující, vytyčující si cíle...);

- k mezilidským vztahům (osobnost znamená začleněnost);
- k sebepojetí;
- k autoregulaci (osobností je člověk sám sebe ovládající);
- k genderu / rodu (osobnost je muž nebo žena, s charakteristikami maskulinními či femininními);
- k potencialitám;
- k přesahu (člověku jakožto osobnosti jde také o něco víc než jen o sebe sama);
- k celistvosti (osobnost je strukturovaným celkem);
- k životní cestě (osobnost jakožto usilování o smysl a naplnění života).

B1: Pohled na vývoj osobnosti v současné psychologii, význam pro pedagogiku, pro praxi vyučování a učení, vzdělávání a výchovy. Hlavní činitelé vývoje osobnosti: činitelé biologičtí, hmotní činitelé vnějšího prostředí, druzí lidé – sociální a společensko-kulturní činitelé, aktivity samotného vyvíjejícího se jedince. Hlavní úrovně vývoje: vývoj jako zrání, učení, socializace, edukace, sebeutváření. Polarity charakterizující vývoj: kontinuita versus diskontinuita ve vývoji; vzestupné / evoluční versus sestupné / involuční směřování vývoje; vývojová normalita versus odchylky od ní.

B2: Vývojové epochy a období:

- prenatální věk.
- vývojová epocha dětství (období kojenecké, batolecí, předškolní, rané školní, pubescentní);
- vývojová epocha adolescence;
- vývojová epocha dospělosti (období dospělosti rané, střední, pozdní);

vývojová epocha stáří.

Povinná literatura:

Helus, Z.: Osobnost a její vývoj. (Druhé, přepracované vydání. Praha, Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta, 2009.

Helus, Z.: Úvod do psychologie. Praha, Grada, 2011. Zejména část čtvrtá a šestá.

Doporučená literatura:

A:

Říčan, P.: Psychologie osobnosti. Praha, Grada, 2007.

Vágnerová, M.: Psychologie osobnosti. Praha, Karolinum, 2010.

B:

Langmeier, J., Krejčířová, D.: Vývojová psychologie. Praha, Grada, 2006.

Říčan, P.: Cesta životem. Praha, Portál, 2004.

Požadavky ke zkoušce:

Test znalostí, ověřující zvládnutí učiva prezentovaného na přednáškách a obsaženého v povinné literatuře a alespoň jedné z knih doporučených.